

Ingegerd Ericsson  
Fil.dr i pedagogik, lektor i idrottsvetenskap  
Fakulteten för lärande och samhälle  
Malmö högskola

***”Det är som tivoli – fast gratis!”***

**Hur kan man observera barns motorik samtidigt som barnen får en positiv rörelseupplevelse?**



Foto: Tommy Olofsson

**MUGI observationsschema** har visat sig vara användbart både som ett pedagogiskt hjälpmedel och som vetenskapligt mätinstrument bland annat i *Bunkefloprojektet - en hälsofrämjande livsstil*. Det används som pedagogiskt hjälpmedel i förskola och skola sedan 1990 och observationer vid grundskolor i Sverige visar att observationsschemat är användbart i åldrarna 6-15 år.

Resultaten i studien *Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer* (Ericsson, 2003) visar på behovet av att studera barns motorik i relation till den minskade fysiska aktiviteten i skolan och på fritiden. Motoriska brister går oftast inte över av sig själv och barn med motoriska svårigheter kan behöva stöd i sin motoriska utveckling. Motorikobservationer i samband med skolstarten ger möjlighet att tidigt fånga upp barn som behöver extra motorikträning. Både föräldrar och lärare är värdefulla vuxna som kan uppmärksamma och stödja barns motoriska utveckling.

De övningar som används i MUGI observationsschema är färdigheter som kan förväntas att 6-7-åringar klarar att utföra utan stora svårigheter. *God motorik* innebär en säkerhet i kroppsrörelser motsvarande 0-2 summapoäng i MUGI observationsschema. *Små motoriska brister* motsvarar 3-9 poäng och *stora motoriska brister* 10-32 poäng. Observationerna ger ingen heltäckande bild av varje barns motoriska status inom alla motoriska områden utan mer

en indikation om vilka barn som kan behöva extra grovmotorisk stimulering. I arbetet med de barn som behöver extra stöd finns möjlighet att göra mer noggranna bedömningar innan individuella åtgärdsprogram utformas.

## Övningarna i **MUGI observationsschema**

- mäter motoriska färdigheter som behövs i vardagliga uppgifter och i rörelselekar.
- mäter grovmotorisk rörelseförmåga, framför allt balans och koordination.
- representerar signifikanta aspekter av motorisk utveckling.
- är relativt enkla att observera och bedöma.
- ger indikationer om vilka barn som kan behöva stöd i sin motoriska utveckling.
- kräver minimal verbal förståelse och minnesförmåga hos barnen.
- innebär minsta möjliga skaderisk.
- stimulerar barnens rörelseglädje: ”–Det är som tivoli –fast gratis!”

## Vilka är fördelarna med **MUGI observationsschema**?

- Inget barn utsätts för en reell testsituation då observationerna görs i grupp med 10-12 barn i taget.
- För att genomföra observationerna krävs relativt enkel, bärbar utrustning.
- Testet är inte tidskrävande, 10-12 barn observeras på 45-60 min.
- Kostnaden är låg, endast ett protokoll bestående av två A4-sidor behövs per grupp.
- Testet är enkelt att administrera.
- Observationsschemat uppfyller kraven på validitet och reliabilitet.
- Pedagogiskt hjälpmedel vid planering av motorikträning.
- Underlag vid utvecklingssamtal.

Motorikobservationer vid skolstarten kan ge viktiga indikationer om vilka barn som skulle behöva extra stöd inom olika områden. Utformandet av adekvata åtgärdsprogram för barn med koncentrations- och perceptionssvårigheter underlättas när bedömningar av motorisk status finns med som en naturlig del av skolans verksamhet. Tidig upptäckt ger möjlighet till tidigt insatta stödåtgärder, vilket skulle kunna förebygga att motoriska brister hinner ställa till olika problem för barnen.

Min erfarenhet som idrotts- och speciallärare är att elever som får komma på extra motorisk träning vinner i status bland kamrater, eftersom dessa gärna också skulle vilja ha lite ”extragymna”. I mån av plats kan det därför vara bra att låta en kamrat i taget vara med på motoriklektionerna, vilket ger ökad möjlighet att öva samarbete och social kompetens. Detta kan på sikt tänkas bidra till såväl trivsel som förbättrade kamratrelationer.

Mer information om motorikobservationer och motorisk träning finns på [www.mugi.se](http://www.mugi.se). I doktorsavhandlingen **Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer** redovisas positiva effekter av fysisk aktivitet och motorisk träning på såväl motorik som skolprestationer i svenska och matematik. Avhandlingen beställs från Malmö högskola à 265kr genom mail till [Ingegerd.Ericsson@mah.se](mailto:Ingegerd.Ericsson@mah.se).

---

**MUGI Motorisk Utveckling som Grund för Inläring** org.nr 9-510416-0063-0100  
[info@mugi.se](mailto:info@mugi.se) [www.mugi.se](http://www.mugi.se)

## Peer reviewed articles

- (2007). MUGI observation checklist: An alternative to measuring motor skills in physical education classes. *The Asian Journal of Exercise & Sports Science*, 4(1), 1-8.
- (2008). To measure and improve motor skills in practice. *International Journal of Pediatric Obesity*, 3(1), 21-27.
- (2008). Motor skills, attention and academic achievements - an intervention study in school year 1-3. *The British Educational Research Journal*, 34(3), 301-313.
- (2011). Effects of increased physical activity on motor skills and marks in physical education: an intervention study in school years 1 through 9 in Sweden. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 16(3), 313-329.
- (2011). Motorisk Utveckling som Grund för Inläring MUGI Observation Checklist [Database record]. PsycTESTS, *American Psychological Association (APA)*.
- Ericsson, I., & Karlsson, M. (2011). Effects of Increased Physical activity and Motor training on Motor skills and Self-esteem: An Intervention Study in School years 1 through 9. *International Journal of Sport Psychology*, 42, 461-479.
- Ericsson, I., & Karlsson, M. (2012). Motor Skills and School Performance in Children with Daily Physical Education in School – A Nine-Year Intervention Study. Accepted for publication in *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*. Available 2012-04-09 in “Wiley Online”.
- Ericsson, I., & Karlsson, M. (2012). Daily Physical Education Improves Motor Skills and School Performance – A Nine-Year Prospective Intervention Study. Available 2012-05-04 on *Malmö University Electronic Publishing (MUEP)* and 2012-05-09 on *idrottsforum.org/articles*.